

*Prikaz knjige***"MODELI STOČARSKE PROIZVODNJE NA PORODIČNIM
GAZDINSTVIMA SJEVERNOG DIJELA CRNE GORE "***Autora dr Bogdana Bulatovića*

Knjiga "Modeli stočarske proizvodnje na porodičnim gazdinstvima sjevernog dijela Crne Gore", publikovana je kao monografsko djelo u izdanju "Biotehničkog instituta " u Podgorici. Ona se bavi proučavanjem funkcionisanja porodičnih gazdinstava u sjevernom dijelu Crne Gore i formulisanjem njihovih modela, čija analiza treba da ukaze na mogućnosti poboljšanja njihovih poslovnih rezultata.

U knjizi se nude modeli specijalizovanih govedarskih i ovčarskih gazdinstava kojima se dolazi do saznanja o promjenama troškova i poslovnih rezultata pod uticajem većeg broja faktora. Izdvojena su tri faktora koja ispoljavaju najjače dejstvo na kretanje troškova i rezultata proizvodnje. To su: veličina farme, tip govedarske i ovčarske proizvodnje i intezivnost proizvodnje. U knjizi su potom, obradjene različite mogućnosti organizovanja govedarske i ovčarske proizvodnje na poljoprivrednim gazdinstvima. Iz mnoštva kombinacija, izbor najpovoljnijeg modela, izvršen je primjenom metode proizvodne funkcije preko odnosa cijena i dobijenih rezultata poslovanja na gazdinstvima. Utvrđeni su takodje i odnosi uspješnosti poslovanja izmedju govedarske i ovčarske proizvodnje na porodičnim gazdinstvima kao i to da se ovčarstvo nalazi u nepovoljnijem ekonomskom položaju od govedarstva. Tako na primjer, da bi se gajenjem ovaca mogla ostvariti jednaka ekonomičnost kao pri gajenju goveda, postojeći odnosi cijena morali bi biti u korist ovčarske proizvodnje povećani za oko 5%. Ako se dohodak po ha obradivog zemljišta prihvatiti kao kriterijum konkurentnosti, promjena odnosa tih cijena morala bi da iznosi 57% takodje u korist ovčijih proizvoda.

Posmatrano sa aspekta procesa tranzicije, knjiga se pravovremeno pojavila budući da se što prije trebaju primjenjivati savremeni metodi i naučni principi pri organizovanju poljoprivredne proizvodnje i pri podizanju ekonomske efikasnosti, rentabilnosti i optimalne racionalizacije poslovanja pojedinih subjekata u poljoprivredi.

Za ovu knjigu se bez sumnje može reći da predstavlja naučni prilog u razradi metoda istraživanja najpovoljnijeg sistema proizvodnje, i što je upotpunila poznavanje problema konkurentnosti govedarske i ovčarske proizvodnje na jednom području sa specifičnim uslovima proizvodnje. Značaj knjige je i u tome što su poglavlja završena utvrđivanjem optimalnih rešenja u pogledu ocjene konkurentnosti posmatranih sistema proizvodnje i njihovih međusobnih odnosa u okviru porodičnog gazdinstva. Ona ima i svoju praktičnu vrijednost što je unaprijedila metod izbora vrste proizvodnje na poljoprivrednom gazdinstvu, i što su ta rešenja korisna i primjenjiva u stručnoj poljoprivrednoj službi i u organima koji vode agrarnu politiku.

Mr Aleksandra Despotović